

Список використаних джерел

1. Данілов О. Податкові зміни в контексті євроінтеграційних процесів України та їх вплив на бухгалтерський облік. *Економіка та суспільство*. 2024. №61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3780>.
2. Матвійчук Л.О., Лопатовська О.О., Мельничук І.І., Хома Д.М. Податкові новації в умовах воєнного стану: законодавчі зміни та підходи до управління податковими ризиками. *Modern Economics*. 2025. № 49(2025). С. 148-153. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-20).

Михайловина С. О.,
канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри обліку і оподаткування
Уманський національний університет
м. Умань

ЗАСТОСУВАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННІ

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки та зростання вимог до складання фінансової звітності підвищується інтерес до впровадження інноваційних технологій в облік та оподаткування. Однією з надійних технологій є блокчейн – розподілений реєстр, який забезпечує незмінність, захищеність та прозорість даних.

Актуальність теми обумовлена потребою у підвищенні довіри до фінансової інформації, забезпеченні надійного контролю за господарськими операціями, а також у боротьбі з податковими шахрайствами. Блокчейн відкриває нові можливості для автоматизації облікових процесів, зменшення людського фактора та мінімізації помилок при обробці даних.

Блокчейн – це технологія розподіленого реєстру, яка дозволяє зберігати інформацію у вигляді ланцюга блоків, що містять транзакції. Кожен блок пов'язаний із попереднім за допомогою криптографічного хешу, що забезпечує незмінність та цілісність даних. Інформація в блокчейні не може бути змінена без зміни всього ланцюга, що робить її високонадійною.

У таблиці 1 узагальнено основні характеристики блокчейн-технології з коротким описом та прикладами їхнього практичного застосування.

Таблиця 1 - Основні характеристики блокчейн-технології

Характеристика	Опис	Приклад
Децентралізація	Відсутність єдиного центру зберігання даних; усі учасники мають копії реєстру.	У мережі Bitcoin усі учасники зберігають копію блокчейну, що виключає контроль однією стороною.
Прозорість	Дані про транзакції доступні для перегляду всіма учасниками мережі.	Кожен може переглянути транзакції у публічному блокчейні Ethereum через блок-оглядач Etherscan.
Безпека	Використання криптографії для захисту даних від несанкціонованого доступу.	Дані в блокчейні захищені за допомогою SHA-256 хешування, як у Bitcoin.
Незмінність	Після запису в блокчейн дані неможливо змінити без згоди більшості учасників.	Неможливо змінити вже підтверджену транзакцію у мережі Ripple без згоди вузлів.
Трасування	Можливість відстеження походження та історії транзакцій.	У логістиці (наприклад, IBM Food Trust) блокчейн дозволяє простежити шлях продукту «від ферми до столу».
Надійність	Висока стійкість до збоїв і втрати даних завдяки розподіленій природі.	Навіть при виході з ладу кількох вузлів у мережі Hyperledger Fabric, дані не втрачаються.

Блокчейн-технологія має потенціал суттєво трансформувати систему бухгалтерського обліку завдяки своїм унікальним властивостям – незмінності, децентралізації, автоматизації та прозорості. Її впровадження дозволяє не лише підвищити ефективність облікових процесів, а й забезпечити достовірність фінансової інформації, зменшити ризики шахрайства, скоротити витрати на аудит та відповідність вимогам регуляторів.

Блокчейн у бухгалтерському обліку – це не лише технологія майбутнього, а й інструмент сьогодення для підприємств, що прагнуть цифрової трансформації, прозорості та конкурентоспроможності.

Наразі в Україні відсутнє чітке нормативне регулювання застосування блокчейн-технологій у сфері обліку та звітності. Щоб сприяти впровадженню цієї інновації, необхідно:

- внести зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», що визнають можливість використання розподілених реєстрів як джерела облікових даних;

- закріпити на законодавчому рівні поняття смарт-контрактів, цифрових активів, електронних записів у блокчейні як юридично значущих;

- розробити стандарти цифрової звітності, сумісні з блокчейн-платформами (зокрема, на основі XBRL);
- адаптувати податкове законодавство до особливостей обліку операцій у децентралізованих системах.

Таблиця 2 - Можливості застосування блокчейн-технологій у бухгалтерському обліку

Напрямок застосування	Характеристика	Приклад
Автоматизація облікових операцій (смарт-контракти)	Виконання бухгалтерських операцій без участі людини за умовами угоди.	Автоматичне нарахування зарплати чи податків після певної події (наприклад, поставки товару).
Підвищення достовірності та прозорості записів	Дані фіксуються один раз і не можуть бути змінені.	Аудитори можуть перевірити дані онлайн без ризику їх підробки.
Інтеграція з ERP-системами	Обмін достовірними даними між підрозділами або організаціями.	Системи SAP, Oracle, Microsoft інтегрують блокчейн для синхронізації обліку між партнерами.
Зменшення витрат на аудит	Спрощення перевірки даних завдяки незмінності та доступності транзакцій.	Аудитори отримують автоматизований доступ до облікових записів, знижуючи час і витрати на перевірку.
Зростання довіри до фінансової інформації	Відкритий і контрольований доступ до облікових даних.	Інвестори, банки та податкові органи мають впевненість у прозорості даних компанії.

Таке правове забезпечення стане фундаментом для широкого використання цифрових інструментів у практиці ведення обліку та забезпечить юридичну силу електронним записам у блокчейні.

Однією з головних перепон цифрової трансформації бухгалтерського обліку в Україні є нестача фахівців, які поєднують знання з обліку, фінансів та інформаційних технологій. Для її подолання необхідно оновити освітні програми вищих навчальних закладів, впровадити сертифіковані курси для бухгалтерів-практиків та ініціювати партнерські освітні програми за участю ІТ-бізнесу.

Це дозволить сформувати нове покоління фахівців - цифрових бухгалтерів, здатних ефективно працювати в умовах автоматизації та децентралізації обліку.

Пілотне впровадження блокчейн-технологій доцільно розпочати в державному секторі та на великих підприємствах шляхом запуску проєктів з електронного обліку публічних фінансів, відстеження активів і тестування смарт-контрактів у логістичних чи аграрних компаніях. Такі ініціативи

дадуть змогу оцінити ефективність технології та виявити законодавчі й організаційні бар'єри для її подальшого масштабування.

Такий цілісний підхід забезпечить системну інтеграцію блокчейн-технологій у бухгалтерську практику України.

Застосування блокчейн-технологій в обліку та оподаткуванні відкриває широкі перспективи для підвищення прозорості, ефективності та безпеки фінансових процесів. Незважаючи на певні бар'єри, переваги цієї технології — незаперечні, і вона може стати ключовим елементом у створенні нової моделі цифрової бухгалтерії та податкової звітності.

Список використаних джерел

1. Юрченко О., Савченко Р. Роль і місце блокчейн-технологій для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. *Економічний простір*. 2025. №198. С. 269-274. URL: <https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2025/03/198-269-274-yurchenko.pdf>.

2. Скрипник С., Сливка Я., Музиченко Т. Блокчейн-технології в бухгалтерії: нові підходи до забезпечення прозорості та надійності фінансової звітності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 66. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4556/4499>.

3. Шот А.П., Андрусак В.М., Яцко М.В. (2024). Вплив блокчейн технологій на трансформацію корпоративного бухгалтерського обліку. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*. 2024. Вип. 42. С. 15-22. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1373/1196>.

Оляднічук Н. В.,

канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри обліку і оподаткування

Уманський національний університет
м. Умань

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Світова глобалізація та інтеграційні процеси зумовлюють необхідність трансформації національної системи бухгалтерського обліку та оподаткування. Важливим завданням сьогодення є адаптація законодавства, положень (стандартів) та практик ведення обліку до вимог міжнародного фінансового середовища, що забезпечить прозорість та своєчасність обліково-економічної інформації, довіру інвесторів та конкурентоспроможність у світовому ринковому середовищі (рис. 1).